

КОГНІТИВНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

У статті розглянуто проблему формування англomовної лексичної компетентності студентів економічних спеціальностей. Розкрито поняття «англomовна лексична компетентність майбутніх економістів». Визначено сутність когнітивного підходу щодо навчання іноземних мов. Представлено методи та прийоми роботи, що спрямовані на збагачення словника студентів економічних спеціальностей англomовною професійно-зорієнтованою лексикою та розвиток вмінь свідомого застосування цієї лексики у мовленні.

Ключові слова: англomовна лексична компетентність, когнітивний підхід, студенти економічних спеціальностей.

Розширення міжнародної співпраці у всіх галузях економіки та освіти і сучасна ситуація на ринку праці вимагають від майбутнього випускника бути не лише кваліфікованим фахівцем, а й передусім, компетентним. Компетентний фахівець відрізняється від кваліфікованого тим, що він не лише володіє певними професійними знаннями, навичками і вміннями, а й активно володіє іноземною мовою, маючи можливість вільно залучатися до участі в міжнародних проєктах, роботі в транснаціональних корпораціях, бізнес-конференціях. Однак сучасні дослідження з проблеми спілкування в бізнес-середовищі містять дані про те, що в кожного четвертого фахівця-випускника університету відсутні розвинені вміння комунікації (С. Кожушко, О. Тарнопольський, L. McKibbin, L. Porter). Це пов'язується з проблемою недостатнього словникового запасу майбутніх спеціалістів.

Тому об'єктом нашого дослідження є іношомовна лексична компетентність студентів немовних вузів. Предметом – формування англomовної лексичної компетентності студентів економічних спеціальностей. Мета полягає у розробці методів та прийомів формування англomовної лексичної компетентності студентів економічних спеціальностей на основі когнітивного підходу.

Прийнятий Верховною Радою новий Закон України «Про вищу освіту» (1.07.2014 р.) наголошує на особливому значенні англійської мови, яка стає засобом міждержавної комунікації [4]. Сьогодні процес навчання відбуватиметься з оновленими змістово поглибленими практичними цілями, які передбачають пошук нових шляхів іношомовної підготовки спеціалістів.

Однією із ланок володіння іноземною мовою (далі – ІМ) є лексична компетентність, без якої практичне застосування англійської мови не передбачається можливим. На цей час проблему формування іношомовної лексичної компетентності досліджувало чимало вітчизняних та зарубіжних вчених (Н. Гез, І. Задорожна, М. Ляховицький, Р. Мартинова, О. Миролібов, С. Ніколаєва, О. Петрашук, В. Плахотник, Г. Рогова, С. Смоліна, О. Тарнопольський, Л. Черноватий, С. Шатілов та ін.). Обґрунтовано зміст навчання іношомовної лексики (Р. Мартинова, С. Ніколаєва); визначено лінгводидактичні принципи відбору активного та пасивного словника для різних вікових груп в умовах шкільного і вузівського навчання (В. Бухбіндер, С. Калініна, А. Климентенко, В. Кондратьєва, М. Латушкіна,

І. Рахманов, Л. Якушина, S. Eggert, Н. Casper-Hehne, D. Krohn, P. Lorenzen та ін.), встановлено залежність відбору лексичних одиниць від змісту фахових дисциплін (Р. Мартинова, О. Тарнопольський) і жанра мовлення (В. Борщовецька, Н. Микитенко, О. Петрашук, Ю. Семенчук). Окрему увагу приділено механізмам запам'ятовування іношомовної лексики для її активного вживання в мовленні (Б. Беляєв, В. Артемов, І. Зимня, В. Зинченко, Д. Норман, С. Рубінштейн, І. Румянцева, О. Соколов). Однак, незважаючи на суттєву базу досліджень, не було вичерпано весь потенціал процесу навчання студентів іношомовних спеціальностей іношомовної професійно-зорієнтованої лексики, особливо з урахуванням когнітивного підходу.

Розглянемо поняття «лексична компетентність» більш детально. За А. Богуш, лексична компетентність визначається як наявність певного запасу лексичних одиниць у межах професійного розвитку, здатність до адекватного використання лексем: коректно вимовляти і писати, правильно організувати граматично, розуміти на слух і в процесі читання, оперувати ними в актах комунікації в потрібному темпі і в різноманітних значеннях, для досягнення відповідного комунікативно-функціонального результату [1, с. 121]. Н. Горбунова розуміє лексичну компетентність як здатність миттєво викликати з довготривалої пам'яті еталон слова включати це слово в мовленнєвий ланцюг [4]. Лексична компетентність, за С. Ніколаєвою, – це здатність людини до коректного оформлення своїх висловлювань і розуміння мовлення інших, яка базується на складній і динамічній взаємодії відповідних знань, навичок та лексичної усвідомленості [8, с. 215]. Під англomовною лексичною компетентністю розуміється здатність розпізнавати і використовувати слова англійської мови так, як це роблять носії мови [3, с. 46].

Англomовна лексична компетентність (далі – АЛК) майбутніх економістів розуміється як комплексна характеристика особистості майбутнього фахівця в галузі економіки, яка вбирає в себе: знання загальнонавчальної, загальноекономічної, вузькоспеціалізованої лексики; стійких термінологічних зворотів; професійних ідіом; аббревіатур та скорочень, що вживаються в діловому мовленні; термінологічних неологізмів, що відображають сучасні перетворення у сфері економіки і бізнесу; цифрових та формульних показників, трансформованих у вербальні вирази; соціоку-

льтурних норм ділового спілкування; *навички та вміння* практичного використання англійської фахової лексики в умовах навчальної та професійної іншомовної діяльності; *здатність* розуміння, свідомого відтворення та самостійного продукування професійно-зорієнтованих висловлювань економічної спрямованості з використанням усіх мовних засобів, що вивчалися.

Основними положеннями формування АЛК студентів економічних спеціальностей стали: урахування рівнів засвоєння лексики англійської мови: сприйняття, осмислення, запам'ятовування, практичне застосування знань у схожій ситуації за зразком, застосування знань у новій ситуації; багаторазове прослуховування і відтворення нових ЛО в мовленні; урахування професійних знань студентів.

Одним із підходів до навчання було обрано когнітивний підхід, який являє собою свідоме оволодіння мовою в послідовності від знань у вигляді правил та інструкцій до мовленнєвих навичок і вмінь на основі засвоєних знань [9, с. 96]. Когнітивний (від лат. *cognitio* – пізнання) підхід формально пов'язується з програмною роботою «Когнітивна психологія», що була опублікована У. Найсером в 1967 р. Ця робота пропонувала здійснити аналіз розумової діяльності за допомогою експериментальних методик психології та фізіології з метою обґрунтувати потребу врахування специфіки психічних процесів для підвищення ефективності інтелектуальної роботи людини [7].

Головним здобутком реалізації настанов когнітивної психології став зв'язок між мисленням і мовою. Саме цю теорію досліджували психологі Ж. Піаже, Л. Виготський, Дж. Брунер. Основними положеннями когнітивної психології є: посилення значущості когнітивних процесів в порівнянні з декларативними знаннями; співвідношення в процесі навчання когнітивних, емоційно-вольових і мотиваційних чинників; важливість метапізнання (процедур контролю і регулювання, які суб'єкт застосовує в своїй когнітивній діяльності, а також знання про цю діяльність, якими він володіє) в процесі трансформації знань.

Необхідно відзначити, що когнітивний підхід до навчання реалізується в тому випадку, коли студент є активним учасником процесу навчання, а не об'єктом навчальної діяльності викладача. Саме когнітивний підхід у навчанні робить комунікативну методику більш динамічною і надає нового імпульсу для поновлення методичної думки. Розглядаючи питання когнітивного підходу, перш за все, потрібно зазначити, що когнітивна психологія має вагомий вплив, оскільки саме вона доводить, що сприймати інформацію легше, якщо студент уявляє, що саме він буде вивчати [6, с. 17].

Когнітивність у навчанні ІМ передбачає врахування таких категорій, як знання, пізнання, мислення, сприймання, інтелект. Кожний студент володіє знаннями та уявленнями індивідуального та колективного характеру, які складають: його індивідуальний простір – певним чином структуровану сукупність знань та уявлень, властивих кожній мовній особистості; колективний когнітивний простір – сукупність знань та уявлень, властивих будь-якій мовній особистості, що входить до того чи іншого соціуму; когнітивну

базу – певним чином структуровану сукупність обов'язкових знань і детермінованих національно мінімізованих уявлень тієї чи іншої лінгвокультурної спільноти [7, с. 45].

Когнітивний підхід у своїх роботах розвиває і С. Шатілов. Він запропонував комунікативно-когнітивну концепцію викладання ІМ. На думку С. Шатілова та його послідовників, когнітивно-когнікативне навчання ІМ дає змогу найбільш повно реалізувати освітньо-виховний потенціал предмета. Інтерес до комунікативно-когнітивного навчання ІМ поступово зростає, оскільки когнітивний підхід тісно пов'язаний із комунікативним [10].

На нашу думку, використання комунікативно-когнітивного підходу до викладання ІМ є найдоцільнішим на сьогоднішній день, оскільки цей підхід забезпечує інтенсифікацію навчального процесу, що є важливим за умов скорочення аудиторних годин і збільшення обсягів самостійної роботи студентів в економічних вишах. Комунікативно-когнітивний підхід передбачає вирішення практичних завдань, доцільних у професійній діяльності, тобто таких, що охоплюють інтереси і потреби майбутніх економістів та відображають систему взаємовідносин комунікантів. З позицій такого підходу навчання іншомовної фахової лексики повинно здійснюватись на основі активного і цілеспрямованого залучення когнітивних стратегій переробки, збереження та відтворення лексичної інформації. Під когнітивними стратегіями В. Борщовецька розуміє урахування процесу багаторазового свідомого повторення ЛО і застосування мнемонічних прийомів запам'ятовування англійської економічної лексики з урахуванням типологічних груп лексики [2].

Дотично практичного аспекту роботи, формування англійської лексики компетентності студентів економічних спеціальностей на основі когнітивного підходу розподілено за етапами навчання, на кожному з яких впроваджується відповідна група вправ з урахуванням свідомого підходу до мовних явищ, що вивчаються.

При відборі мовного матеріалу враховувались такі критерії: автентичність матеріалу, що репрезентує типові сценарії англійського професійно-спрямованого економічного дискурсу, служить джерелом розширення фахового термінологічного словника і є зразком сучасного мовлення носіїв мови; наявність типових лінгвістичних моделей / структур англійських професійно спрямованих економічних текстів, термінологічних одиниць, вузькоспеціалізованої лексики; соціокультурна спрямованість матеріалу, оскільки формування лексики компетентності студентів відбувається в нерозривному зв'язку з ознайомленням із американською та британською культурою ділового спілкування; пізнавальна цінність та інформативність матеріалів; адекватність сфері професійного спілкування майбутніх фахівців у галузі економіки; відповідність Програмі викладання іноземних мов для немовних спеціальностей.

Розглянемо процес формування АЛК майбутніх економістів більш детально. Навчання здійснювалося за трьома етапами: когнітивно-накопичувальним, практично-діяльним, творчо-когнітивним, на кожному з

яких впроваджувалася група вправ, відповідна певному етапу.

Щодо реалізації цілей першого етапу навчання англійської професійно спрямованої лексики, було впроваджено першу групу вправ, яка складалася з підгруп на: 1) ознайомлення та свідому семантизацію нових лексичних одиниць (далі – ЛО), 2) формування навичок розуміння та вживання ЛО професійно спрямованості у словосполученнях / реченнях; 3) формування лексичних навичок перекладу професійно орієнтованих ЛО у вільних словосполученнях / реченнях та в стійких зворотах. Щодо реалізації цілей другого етапу – практико-діяльнісного – це була друга група вправ, яка розподілялася за підгрупами: 1) на розвиток вміння розуміння та вживання ЛО економічної спрямованості у понадфразових єдностях / мікротекстах; 2) на розвиток вміння сприйняття на слух професійно орієнтованих ЛО в понадфразових єдностях / фахових мікротекстах. Щодо реалізації цілей третього етапу – творчому комунікативному – передбачалося застосування третьої групи вправ, яка розподілялася за підгрупами на: 1) розвиток умінь вживання ЛО економічної спрямованості в підготовленому мовленні, 2) розвиток умінь вживання ЛО економічної спрямованості в непідготовленому мовленні.

Розроблена система вправ була створена за принципом «від простого до складного», тобто від рівня слова, словосполучення, речення, понадфразової єдності до рівня тексту з урахуванням когнітивних стратегій. Розглянемо кожну групу вправ з підгрупами.

Представимо першу групу вправ із трьома підгрупами. Перша підгрупа включала такі вправи: ознайомлення з ізолюваними ЛО, розпізнавання, розуміння, систематизація, багаторазове повторення і запис кожної ЛО; написання диктантів з новими ЛО; з'ясування значень; укладання синонімічних / антонімічних рядів; співвіднесення слова з дефініцією; складання тематичної мапи / понятійної спайдограми; групування слів за категоріями; виведення слова, що не відповідає тематичній групі; впізнання невідомих слів за асоціацією, за словотворчими елементами; визначення походження слів; виявлення слів з прямим і переносним значенням; створення власних міні-словників за темою. Контроль результатів навчання здійснювався засобом проведення тестів на розуміння нових ЛО.

Друга підгрупа включала такі види вправ: поєднання слів у словосполучення; підстановка, перифраз; угруповання; завершення речень, їх лінгвосемантична трансформація; складання якомога більше словосполучень із поданих слів; знаходження і виправлення помилок у сполучуваності слів; пояснення значень словосполучень англійською мовою; заповнення пропусків у реченнях відповідними словосполученнями; впізнання невідомих словосполучень з контексту; знаходження українських відповідників до англійських словосполучень; складання власних словосполучень / речень, включення ЛО у просте і складне висловлювання.

Третя підгрупа включала такі вправи: переклад ЛО / словосполучень / речень; знаходження еквівалентного варіанту перекладу ЛО; порівняння декількох варіантів перекладу; вибір одного варіанту

перекладу із трьох запропонованих; порівняння власного перекладу речення професійної спрямованості із перекладами інших студентів.

Представимо другу групу вправ із двома підгрупами. Перша підгрупа була спрямована на розвиток вміння розуміння та вживання ЛО економічної спрямованості у понадфразових єдностях / мікротекстах і включала такі види вправ: підстановка адекватної ЛО у мікротекст; вибір десяти найбільш тематично значущих, на думку студентів, слів з тексту; завершення та розширення мікротекстів; об'єднання зразків мовлення у мікротекст; відтворення мікротекстів з опорою на початок та закінчення висловлювання; самостійне продукування понадфразових єдностей / мікротекстів із вивченими мовними явищами. Друга підгрупа була спрямована на розвиток вміння сприйняття на слух професійно орієнтованих ЛО у понадфразових єдностях / фахових мікротекстах і включала такі види вправ: виокремлення нових слів, словосполучень з мовного потоку; відповіді на запитання; впізнання правильного чи неправильного твердження; заповнення пропусків у реченні словами, які студенти почули в тексті; прослуховування фраз, що промовляються різними дикторами, і виявлення слів, які звучали в усіх мікротекстах; прослуховування незавершених фраз та їх самостійне завершення.

Представимо третю групу вправ з двома підгрупами. Перша підгрупа вправ була спрямована на розвиток умінь вживання ЛО економічної спрямованості у підготовленому мовленні і включала: переказ фахового тексту з опорою на деталізуючі / ключові питання; поєднання відібраних фактів у смислово єдиність; конструювання нових текстових одиниць за зразками; узагальнення змісту тексту; заповнення текстової матриці. Друга підгрупа вправ була спрямована на розвиток умінь вживання ЛО економічної спрямованості у непідготовленому мовленні і включала: вираження різних думок аналогічними ЛО; вираження аналогічних думок різними ЛО; вираження власної думки; обговорення проблеми; прогнозування виступів; створення власного тексту діалогічного / монологічного характеру за новою комунікативною ситуацією з використанням вивчених ЛО; моделювання реальних комунікативних ситуацій професійного економічного дискурсу з вивченими ЛО та їх презентація.

Наведемо приклад створення власного тексту монологічного характеру за новою комунікативною ситуацією з використанням вивчених ЛО. Мета: закріпити вміння вживання професійно зорієнтованих лексичних одиниць у мовленні студентів у нових ситуаціях. Інструкція: Role-play the following situations, pay attention to the use of professional terminology. 1) Two graduates have just got their first jobs: one – at a big international company, the other is going to work at a state-owned plant. They compare their working conditions, salaries, responsibilities, etc. 2) Two people are discussing the problem of women's employment. One is convinced that women and men are equal at work and that women are often better supervisors / managers than men. The other one supports a traditional view that women should take female jobs such as teachers, nurses or be housewives.

На третьому етапі студентам також пропонувалися такі когнітивні завдання на збагачення словникового запасу: креативно-дослідницькі, які стимулювали творчу і пізнавальну діяльність студентів, ґрунтувалися на дослідженні певних економічних явищ і застосуванні набутих знань у практичній (комунікативній) діяльності. Вони будувалися на розв'язанні проблемних завдань, побудові обґрунтованих і доказових відповідей, формулюванні висновків; впровадженні завдань порівняльного плану (наприклад, порівняння українських, англійських та американських економічних реалій); пізнавально-пошукових завдань, які виконувалися у процесі підготовки до заняття (пошук необхідної інформації у мережі Інтернет).

По закінченні експериментального навчання було проведено контрольні зрізи знань, за результатами яких встановлено, що відбулися суттєві зміни в розвитку вмінь студентів володіння англомовною фаховою лексикою. Так, студенти ЕГ, які навчалися за експериментальною методикою, значно підвищили рівень сформованості англомовної лексичної компетентності. Кількість студентів з високим рівнем сформованості АЛК становила 70,4%, з середнім рівнем –

25,6%. На низькому рівні залишилося 4% студентів. В КГ високий рівень мало 35,5% студентів, середній – 20%, низький – 44,5%. Отже, за всіма показниками в ЕГ рівень сформованості АЛК студентів економічних спеціальностей був кращим, ніж у студентів КГ.

Таким чином, можна стверджувати, що застосування когнітивного підходу до формування АЛК студентів економічних спеціальностей сприяє підвищенню рівня знань студентів, спонукає їх до самостійного пошуку, відбору, розуміння й обробки здобутої інформації з метою її подальшого використання у майбутній професійній діяльності, підвищує мотивацію до навчання, оскільки базується на врахуванні комунікативних потреб студентів, професійних та когнітивних орієнтирів, врахуванні закономірностей процесу пізнання як такого. Методична доцільність когнітивного підходу полягає в організації активної мовленнєво-мисленнєвої діяльності студентів у процесі навчання іншомовної фахової лексики. Перспективу подальших наукових розвідок вбачаємо в теоретичному дослідженні і практичній адаптації розробленої методики щодо формування англомовної лексичної компетентності у студентів інших спеціальностей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика: теорія і практика / А. М. Богуш. – Запоріжжя : Просвіта, 2000. – 216 с.

2. Борщовецька В. Д. Когнітивний аспект навчання іншомовної економічної лексики / В. Д. Борщовецька // Теоретичні питання освіти та виховання: Зб. наук. пр. – К. : Вид. центр КНЛУ. – 2000. – Вип. 9. – С. 11–13.

3. Гнаткевич Ю. В. Навчання лексичного аспекта чужеземної мови у вищих навчальних закладах / Ю. В. Гнаткевич. – К. : Просвіта, 1999. – 319 с.

4. Горбунова Н. В. Лексична компетенція дітей дошкільного віку в сучасних дослідженнях / Н. В. Горбунова // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школі. – 2010. – Вип. 8. – С. 85–91. – [Електронний ресурс] - Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/.../Soc.../PD810_14.pdf.

5. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mon.gov.ua/ua/news/34752-vru-uhvalila-zakon-ukrayini-pro-vischu-osvitu>

6. Ковриго С. Б. Комунікативно-когнітивний підхід у навчанні англійської мови / С. Б. Ковриго // Англійська мова та література. - 2010. - № 36. - С. 17-23.

REFERENCES

1. Bohush, A.M. (2000). *Doshkilna lingvodidaktika: Teoriia i praktika [Preschool linguodidactics: theory and practice]*. Zaporozhie: Prosvita [in Ukrainian].

2. Borshovetska, V.D. (2000). *Kognityvnyi aspekt navchannia inshomovnoi ekonomichnoi leksyky [Cognitive aspect of teaching foreign language economic lexis]*. *Teoretychny pytannia osvity ta vyhovania – Theoretical questions of education and training*, 9, 11–13 [in Ukrainian].

3. Hnatkevych, Yu.V. (1999). *Navchannia leksychnoho aspekta chuzhezemnoy movy u vyschikh navchalnykh*

7. Красных В.В. Виртуальная реальность или реальная виртуальность / В. В. Красных. – М. : Диалог-МГУ, 1998. – 352 с.

8. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студентів класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. / за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К. : Ленвіт, 2013. – 590 с.

9. Черпак О. Когнітивно-комунікативний метод навчання іноземної мови у ВНЗ [Електронний ресурс] / О. Черпак. — Режим доступу : <http://confesp.fl.kpi.ua/node/994>.

10. Шатилов С. Ф. Методика обучения немецкому языку в средней школе : учеб. пособие для студ. пед. ин-тов по спец. № 2103 «Иностр. яз.» / С.Ф.Шатилов. – 2-е изд., дораб. – М. : Просвещение, 1986. – 223 с.

11. Malley J. M., Chamot A. U. *Learning strategies in second language acquisition* / J. M. O'Malley, A. U. Chamot. – Cambridge : Cambridge University Press, 1990. - 340 p.

zakladakh [Teaching foreign language lexical aspect in higher educational establishments]. Kyiv: Prosvita [in Ukrainian].

4. Horbunova, N.V. (2010). *Leksichna kompetentsia ditey doshkilnoho viku v suchasnykh doslidzhenniakh [Lexical competence of pre-school age children in contemporary scientific papers]*. *Pedagogika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyschii i zahalnoosvitnii shkoli. – Pedagogy of creative personality development in higher and secondary educational establishments*, 8, 85–91. Retrieved from

http://www.nbuv.gov.ua/.../Soc.../PD810_14.pdf. [in Ukrainian].

5. Zakon Ukrainy «Pro vyschu osvitu» [The Law of Ukraine «On the vyschu osvitu»]. (n.d.). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <http://www.mon.gov.ua/ua/news/34752-vru-uhvalila-zakon-ukrayini-pro-vischu-osvitu> [in Ukrainian].

6. Kovrygo, S.B. (2010). Kommunikatyvno-kohnityvni pidkhid u navchanni angliiskoi movy [Communicative and cognitive approach in teaching English]. *Angliiska mova ta literatura. – English language and literature*, 36, 17-23 [in Ukrainian].

7. Krasnykh, V.V. (1998). *Virtualnaya realnost ili realna virtualnost [Virtual reality or real virtuality]*. Moscow: Dialog-MGU [in Russian].

8. Nikolaeva, S.Yu. (Ed.) (2013). *Metodika navchannyj inozemnykh mov i kultur: teoria i praktika [Me-*

thods of teaching foreign languages and cultures: theory and practice]. Kyiv: Lenvit [in Ukrainian].

9. Cherpak, O. (2009). *Kognityvno-kommunikatyvni metod navchannya v vyschyh navchalnykh zakladakh [Cognitive-communicative method of teaching foreign languages in higher educational establishments]*. Retrieved from <http://confesp.fl.kpi.ua/node/994>. [in Ukrainian].

10. Shatilov, S.F. (1986). *Metodika obucheniya nemetskomy yazyku v sredney shkole [Methods of teaching German in secondary schools]*. Moscow: Prosveschenie [in Russian].

11. Malley, J. M. & Chamot, A. U. (1990). *Learning strategies in second language acquisition*. Cambridge: CambridgeUniversityPress.

С. В. Боднар

КОГНИТИВНЫЙ ПОДХОД К ФОРМИРОВАНИЮ АНГЛОЯЗЫЧНОЙ ЛЕКСИЧЕСКОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ СТУДЕНТОВ ЭКОНОМИЧЕСКИХ СПЕЦИАЛЬНОСТЕЙ

В статье рассмотрена проблема формирования англоязычной лексической компетентности студентов экономических специальностей. Раскрыто понятие «англоязычная лексическая компетентность будущих экономистов». Определена сущность когнитивного подхода в обучении иностранным языкам. Представлены методы и приемы работы, направленные на обогащение словаря студентов экономических специальностей англоязычной профессионально-ориентированной лексикой и развитие умений сознательного применения этой лексики в речи.

Ключевые слова: англоязычная лексическая компетентность, когнитивный подход, студенты экономических специальностей.

S. V. Bodnar

COGNITIVE APPROACH TO THE ENGLISH LEXICAL COMPETENCY DEVELOPMENT OF STUDENTS MAJORING IN ECONOMICS AND BUSINESS

The article deals with the problem of English lexical competency development of students majoring in economics and business. The notion “English lexical competency of students majoring in economics and business” has been defined. It means some knowledge of general economic, special economic, professional economic words, terminological set-expressions and idioms, neologisms, which show the reforms and transformations in the field of economics; business abbreviations and shortenings, socio-cultural standards of business communication, verbal expression of numerical economic indicators, socio-cultural norms of business English communication; skills of practical use of professional words within training and real professional activity in English; ability of understanding, cognitive reproduction and independent producing professional speech with the use of the learned lexical material. The cognitive approach to the process of developing lexical competency has been offered and the methods and techniques of teaching based on this approach have been developed. The criteria of language material selection for teaching such as: authenticity, presence of definite linguistic models / structures of selected economic texts, socio-cultural orientation, cognitive value and new informational content of the materials, adequacy of the selected words / word-combinations use to the economic sphere, correspondence to the professional English language curriculum have been singled out. The process of English lexical competency development has been described. It consists of three stages: cognitive-enriching, practical-operating and creative-communicative one. The groups of exercises corresponding to the stages of lexical competency development including cognitive approach have been elaborated. Each group is divided into smaller subgroups, where the exact kinds of instructions are offered. The additional cognitive tasks for self-study aimed at vocabulary enriching have been introduced into practice. The results of the experiment have been highlighted. At the final stage of the experimental study the knowledge assessment has been performed. It has shown that some significant changes in students’ development of mastering English professional vocabulary took place. The results have proved the effectiveness of the suggested methods of teaching.

Keywords: English lexical competency, cognitive approach, students majoring in economics and business.

Подано до редакції 08.09.14